

Otrās daļas vērtēšanas kritēriji un skaidrojumi

5.-6. klašu latviešu valodas un literatūras

Punkt	Saturs		Kompozīcija			Valoda		
	Temata izpratne (4 p.)	Atbilstība vēstules žanra prasībām** (4 p.)	Apjoms (2 p.)	Rindkopas (2 p.)	Secīgums (4 p.)	Valodas lietojums (4 p.)	Ortogrāfija (4 p.)	Interpunkcija (4 p.)
4	Vēstules saturs atbilst tematam, ir nozīmīgas, patstāvīgas domas, radoši spriedumi, atziņas, vērtējums.	Vēstulē mērķtiecīgi un radoši izmantoti visi žanram raksturīgie elementi (uzruna, pieklājības formas precīza lietošana, ievada un atsveicināšanās teksts, vēstules autora pseidonīms, datums).			Darba kompozīcija pilnībā atbilst vēstules uzbūvei, mērķtiecīgi atklāta doma.	Tematam atbilstoša valoda, pamatota vārdu izvēle, daudzveidīgas, saturam pakārtotas teikuma konstrukcijas. 1 stila kļūda	1 kļūda	1 kļūda
3	Vēstules saturs pamatā atbilst tematam, ir vairākas nozīmīgas, patstāvīgas domas, spriedumi, atziņas, vērtējums	Vēstulē izmantota lielākā daļa (4-5) žanram raksturīgo elementu (uzruna, pieklājības formas precīza lietošana, ievada un atsveicināšanās teksts, vēstules autora pseidonīms, datums).			Darba kompozīcija pilnībā atbilst vēstules uzbūvei, saturiski pārdomāti, secīgi un mērķtiecīgi atklāta doma.	Vēstules saturam atbilstoša valoda, pamatota vārdu izvēle, daudzveidīgas, saturam pakārtotas teikuma konstrukcijas. 2-3 stila kļūdas.	2-3 kļūdas	2-3 kļūdas
2	Vēstulē pamatā atklāts temats, tas sašaurināts vai paplašināts, novirze no temata. Vienpusīga, fragmentāra pieeja galveno problēmu risinājumam, neveikli/trafaretī spriedumi.	Vēstulē izmantota daļa (2-3) žanram raksturīgo elementu (uzruna, pieklājības formas precīza lietošana, ievada un atsveicināšanās teksts, vēstules autora pseidonīms, datums).	Ir ievērots noteiktais apjoms.	Ievērots daļējums rindkopās, jauna doma jaunā rindkopā, vēstulē vismaz 2 rindkopas, atkāpes no kreisās puses.	Darbs plānveidīgs, bet pietrūkst mērķtiecības galvenās domas atklāsmē.	Vēstules saturam atbilstoša valoda, pamatā dažādu konstrukciju teikumi, liekvārdība, standarta frāzes, lietoti no citām valodām netulkoti vārdi. 4-7 stila kļūdas	4-5 kļūdas	4-5 kļūdas

Otrās daļas vērtēšanas kritēriji un skaidrojumi

5.-6. klašu latviešu valodas un literatūras

1	Vēstules temata virspusēja sapratne, novirze no temata, bezpersonisks darbs/nav attieksmes.	Vēstulē izmantota tikai 1 no žanram specifiskajām pazīmēm; vēstulē izmantots īstais vārds un uzvārds, nevis pseidonīms.	Darba apjoms par mazu (līdz 110 v.)	Nav ievērots viens no nosacījumiem.	Vēstulē nepamatoti izvērsta/sašaurināta kāda daļa, nav konkretizēts vai ir mainīts adresāts u.c.	Ierobežots vārdu krājums un lietojums, vienveidīgas konstrukcijas teikumi/nepamatoti gari teikumi. 8–12 stila kļūdas	6-8 kļūdas	6-8 kļūdas
0	Saturs neatbilst tematam.	Teksts neatbilst vēstules žanra pazīmēm.	Darba apjoms krietni par mazu (līdz 90 v.)	Nav ievēroti 2 un vairāk nosacījumu.	Darbam nav plānveidīgas uzbūves, trūkst vairāku daļu.	Vārdu krājums traucē uztvert domu. 13 un vairāk stila kļūdu	9 un vairāk kļūdu	9 un vairāk kļūdu

*** Ortogrāfiju un interpunkciju vērtē tikai atbilstoši apgūtajam mācību saturam.**

Šāds apgalvojums jau gadiem tiek publicēts zem tekstveides vērtēšanas tabulas 6.klases diagnostikas darbā.

Olimpiādes veidotāji uzskata, ka ir lietderīgi vienoties par 5.-6.klases skolēnu olimpiādes tekstveidē vērtējamām zināšanām un prasmēm.

Gramatikas grupas	Vērtējamās prasmes	Vērtējamās prasmes	Vērtējamās prasmes	Vērtējamās prasmes	Vērtējamās prasmes	Vērtējamās prasmes
ortogrāfija	<p>Vārdu pareizrakstība gadījumos ar pozicionālajās skaņu mijām (neatkarīgi no vārdšķiras): balsīgs līdzskanis nebalsīga priekšā, nebalsīgs līdzskanis balsīga priekšā; līdzskaņu saplūdums.</p> <p>Bieži sastopamā problēma: neprasme lietot pārbaudes formas.</p>	<p>Salikteņu pareizrakstība (neatkarīgi no vārdšķiras).</p> <p>Bieži sastopamās problēmas: arī salikteņu pierakstā precīzi jāievēro pozicionālie noteikumi; precīzs vispārākās pakāpes pieraksts.</p>	<p>Lielo sākumburtu lietojums standarta gadījumos (personvārdi, vietu nosaukumi u.tml.).</p> <p>Bieži sastopamā problēma: nekoncekvence šīs prasmes lietojumā.</p> <p>- - <u>Tu un Jūs pieklājības formu lietojums tiek vērtēts citā kritērijā.</u></p>	<p>Kopā vai šķirti rakstāmi vārdi: tā kā, it kā, bet nekā; šķirti rakstāmās vārdformas ar kaut / diez / diezin / nez / nezin, bet kopā ar - jeb / ik.</p> <p>Bieži sastopamā problēma: nekoncekvence šo formu lietojumā. Šīs formas jau pamatskolas otrajā posmā var uzskatīt par tēgaumējamām, lai gan to rakstība tiek precizēta līdz posma beigām.</p>		
interpunkcija	<p>Teikuma beigu pieturzīme (dažādi teikumi pēc izteikuma mērķa: stāstījuma, jautājuma, rosinājuma, vēlējuma, izsaukuma).</p> <p>Bieži sastopamā problēma: nepamatota izsaukuma zīmes lietošana stāstījuma teikuma beigās.</p>	<p>Vienlīdzīgi teikuma locekļi (standarta gadījumi - bez vispārinošā vārda) bezsaikļa saistījumā, kā arī gadījumos ar standarta saikļiem (un, bet, tomēr, taču).</p> <p>Bieži sastopamā problēma: netiek novērtēts, vai saiklis un ir starp VTL vai saliktā teikumā.</p>	<p>Salikts sakārtots teikums (saikļa (un, bet) vai bezsaikļa saistījumā, spējot rīkoties gadījumos ar vairākiem gramatiskajiem centriem).</p> <p>Bieži sastopamā problēma: netiek novērtēts, vai saiklis un ir starp VTL vai saliktā teikumā.</p>	<p>Salikts pakārtots teikums (standarta gadījumos, ievērojot tādas palīgteikuma ievadītālvārdus kā <i>jo, ka, lai, kad, kur, kas, kurš, ja u.c.</i></p> <p>Standarta gadījumos palīgteikums var būt sākumā, beigās, arī vidū (netiek vērtēti gadījumi ar vienlīdzīgiem palīgteikumiem u.c. sarežģītas, kombinētas situācijas, kuras izriet no savrupinājumu, iespraudumu u.tml. lietojumu saliktā teikumā).</p> <p>Bieži sastopamā problēma: palīgteikums, kas novietots teikuma vidū, jāatdala no abām pusēm; netiek precīzi izvērtēti "kā" lietojums salīdzinājumā vai palīgteikumā.</p>	<p>Tiešā runa standarta gadījumos (piebildes novietojums pirms vai pēc tiešās runas).</p> <p>Bieži sastopamā problēma: tiek lietotas dubultas pieturzīmes (jautājuma zīme un komats u.tml.) vai pieturzīmes tiek liktas aiz pēdējām.</p>	<p>Uzruna, uzrunas grupa, kas precīzi atdalāma no pārējās teikuma daļas ar komatu.</p> <p>Bieži sastopamā problēma: vēstules sākumā mēdz lietot angļu valodas tradīcijai raksturīgo pieturzīmju formulu, pēc uzrunas vai sasveicināšanās lietojot komatu, nevis izsaukuma zīmi.</p>